

BÀI THAM LUẬN

Các giải pháp trọng tâm, đổi mới toàn diện, phát triển đột phá, phấn đấu đưa Nghệ An trở thành cực tăng trưởng tầm quốc gia trong kỷ nguyên phát triển mới
(Người trình bày: Đ/c Trịnh Thanh Hải, Giám đốc Sở Tài chính)

Được sự cho phép của Đoàn Chủ tịch, thay mặt Đảng bộ Sở Tài chính, tôi xin được trình bày tham luận với chủ đề: *“Các giải pháp trọng tâm, đổi mới toàn diện, phát triển đột phá, phấn đấu đưa Nghệ An trở thành cực tăng trưởng tầm quốc gia trong kỷ nguyên phát triển mới”*.

Có thể nói, việc xác định mục tiêu xây dựng Nghệ An trở thành cực tăng trưởng tầm quốc gia không chỉ là khát vọng chính đáng mà còn là yêu cầu khách quan đối với sự phát triển của tỉnh Nghệ An trong kỷ nguyên mới như định hướng chỉ đạo đã được đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định tại buổi làm việc với Ban Thường vụ Tỉnh ủy. Thực tế nếu Nghệ An không đặt mục tiêu tăng trưởng cao trong nhiệm kỳ tới (từ 12% trở lên như Báo cáo chính trị trình Đại hội) thì rất khó để có thể thực hiện thành công mục tiêu đến năm 2030 trở thành tỉnh khá của cả nước, điều này cũng tương tự như việc Trung ương đề ra mục tiêu cả nước phải phấn đấu đạt tăng trưởng 2 con số trong vòng 20 năm tới để hướng đến năm 2030 là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao, đến năm 2045 trở thành nước phát triển, thu nhập cao. Tỉnh Nghệ An một mặt phải nỗ lực góp phần cùng cả nước thực hiện các mục tiêu chiến lược nêu trên, nhưng đồng thời cũng phải đặt ra yêu cầu tăng trưởng cao hơn mức bình quân chung để hoàn thành được mục tiêu chiến lược của tỉnh.

Để hiện thực hóa được mục tiêu đầy khát vọng này, chúng ta phải trả lời rõ ba câu hỏi mang tính then chốt. **Một là**, Nghệ An đang ở đâu trong tương quan so sánh với vùng và cả nước? **Hai là**, trong bối cảnh mới, nền tảng, động lực tăng trưởng của tỉnh là gì và những rào cản, thách thức mà tỉnh ta đang đối mặt? **Ba là**, bằng cách nào để Nghệ An thực sự bứt phá, vươn lên trở thành cực tăng trưởng tầm quốc gia? Trả lời một cách thấu đáo ba câu hỏi trên là chìa khóa để xác định rõ các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm, đổi mới toàn diện và phát triển đột phá trong nhiệm kỳ 2025-2030.

Nhìn lại từ đầu năm 2020 đến nay, trước những diễn biến phức tạp, khó lường của tình hình thế giới cùng với thiên tai, dịch bệnh, biến đổi khí hậu đã tác động rất lớn, cả trước mắt và lâu dài đến kinh tế - xã hội nước ta nói chung và tỉnh Nghệ An nói riêng. Nhưng chúng ta đã vững vàng vượt qua khó khăn, thách thức; tiếp tục đạt được nhiều kết quả quan trọng, khá toàn diện: Kinh tế duy trì tăng trưởng khá, năng lực sản xuất và quy mô nền kinh tế ngày càng tăng cao; Tốc độ tăng trưởng tổng sản phẩm trên địa bàn tỉnh (GRDP) ước đạt 8,3-8,5%, cao hơn mức bình quân chung cả nước; Quy mô kinh tế (GRDP) tăng gấp 1,7 lần so với năm 2020, hiện đứng thứ 19/34 tỉnh, thành phố; thu

ngân sách nhà nước đứng thứ 16, tổng số doanh nghiệp đang hoạt động đứng thứ 15; thu hút FDI nằm trong top đầu cả nước. Những thành tựu nổi bật nêu trên đã và sẽ tạo đà quan trọng, tích lũy thế và lực cho sự phát triển bứt phá, nhanh và bền vững hơn trong giai đoạn tiếp theo.

Tuy nhiên, cần nhìn thẳng vào thực tế về những khó khăn, hạn chế, những bất cập trong quá trình phát triển của tỉnh trong nhiều năm qua; nếu so với vùng và cả nước, nhiều chỉ tiêu kinh tế của tỉnh vẫn còn thấp thua, nhất là sau khi sắp xếp đơn vị hành chính cấp tỉnh, tương quan so sánh có một số yếu tố bất lợi hơn. Quy mô kinh tế từ thứ 10 xuống thứ 19, GRDP bình quân đầu người của Nghệ An chỉ bằng khoảng 54,83% mức bình quân cả nước, đứng thứ 29/34 tỉnh, thành phố; năng suất lao động vẫn còn khoảng cách so với nhóm dẫn đầu; doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ chiếm tới 97,5% số lượng doanh nghiệp và chỉ có khoảng 1,62% số doanh nghiệp đang hoạt động nộp thuế trên 1 tỷ đồng/năm; chênh lệch về trình độ phát triển giữa vùng miền núi và đồng bằng còn lớn. Những yếu tố trên cho thấy con đường để trở thành tỉnh khá của cả nước, đi tới cực tăng trưởng tầm quốc gia là nhiệm vụ vô cùng khó khăn và thách thức.

Tuy nhiên, trong khó khăn, thách thức luôn có cơ hội, nếu nhận diện được hoặc chủ động tạo ra cơ hội và biết chớp thời cơ, thì thách thức cũng có thể trở thành động lực cho sự phát triển. Ngoài quyết tâm chính trị, tỉnh Nghệ An cũng có cơ sở nhất định để đặt mục tiêu tăng trưởng cao thông qua các yếu tố nền tảng đã được tạo lập qua nhiều nhiệm kỳ, đó là:

Thứ nhất, chúng ta đã duy trì được đà tăng trưởng cao trong giai đoạn 2021-2025 so với bình quân cả nước; các dự án FDI đã thu hút đi vào hoạt động và phát huy hiệu quả, từng bước hình thành các chuỗi sản xuất liên kết điện tử cho các tập đoàn công nghệ hàng đầu của thế giới; các KCN đã được thành lập cùng với Đề án mở rộng khu kinh tế Đông Nam được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt sẽ tiếp tục mở ra triển vọng mới trong thu hút đầu tư, nhất là các dự án FDI động lực. **Thứ hai**, Cơ sở hạ tầng, đặc biệt là nhiều công trình hạ tầng giao thông chiến lược đã hoàn thành và đưa vào sử dụng (như đường bộ cao tốc Bắc Nam phía Đông, đường ven biển..), một số dự án mới chuẩn bị triển khai như Đường Đường sắt tốc độ cao, Cao tốc Vinh Thanh Thủy, Cảng nước sâu Cửa Lò, nâng cấp, mở rộng cảng hàng không quốc tế Vinh, dự án LNG Quỳnh Lập sẽ có tác động lan tỏa trong kết nối và phát triển. **Thứ ba**, thể chế, chính sách, rào cản phát triển đã và đang được Trung ương tháo gỡ, tỉnh được Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 39-NQ/TW về phát triển Nghệ An đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045; Quốc hội ban hành Nghị quyết số 137/2021/QH15 về bổ sung thí điểm một số cơ chế chính sách đặc thù; nếu chúng ta biết nắm bắt cơ hội, phát huy hiệu quả, đây chính là những “đòn bẩy” chiến lược để tỉnh bứt phá.

Từ thực tiễn trên, để thực hiện thắng lợi mục tiêu tăng trưởng hướng tới trở thành cực tăng trưởng tầm quốc gia, tôi xin đề xuất các nhóm nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm dựa trên **ba** trụ cột chính như sau:

Một là, kiến tạo không gian phát triển mới. Tập trung nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quy hoạch một cách toàn diện; trọng tâm là nhanh chóng rà soát, điều chỉnh quy hoạch tỉnh Nghệ An thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 trên cơ sở có kế thừa và phát triển, phù hợp với bối cảnh mới, nhất là sau sắp xếp đơn vị hành chính theo mô hình chính quyền địa phương 2 cấp; bố trí lại không gian phát triển dựa trên 02 khu vực động lực tăng trưởng chính là khu vực đô thị Vinh và Khu kinh tế Đông Nam mở rộng; đồng thời, định hướng hình thành các cực tăng trưởng vệ tinh tại các cụm xã, phường mới có tiềm năng gắn với phát triển 04 hành lang kinh tế; mở rộng không gian phát triển mới gắn với trục đường sắt tốc độ cao Bắc - Nam, cao tốc Vinh - Thanh Thủy, khu vực ven Sông Lam gắn với Nghi Xuân Hà Tĩnh; hình thành và phát triển khu nông nghiệp, lâm nghiệp ứng dụng công nghệ cao, khu công nghệ cao trong khu kinh tế Đông Nam; thúc đẩy các cụm liên kết ngành trong tỉnh, cùng với hai tỉnh Thanh Hóa và Hà Tĩnh phát triển hành lang ven biển Thanh Hóa - Nghệ An - Hà Tĩnh dựa trên 03 khu kinh tế Nghi Sơn – KKT Đông Nam và KKT Vũng Áng theo hướng bổ trợ, cộng hưởng phát triển trở thành trung tâm công nghiệp của vùng và cả nước theo định hướng quy hoạch vùng Bắc Trung Bộ và duyên hải miền Trung.

Hai là, làm mới các động lực tăng trưởng truyền thống và thúc đẩy các động lực tăng trưởng mới. Trong ngắn hạn, đối với tỉnh ta phải tiếp tục xác định các động lực tăng trưởng truyền thống (đầu tư, xuất khẩu và tiêu dùng) vẫn là trọng tâm nhưng để đạt mục tiêu tăng trưởng cao trong dài hạn thì bắt buộc phải khai thác, thúc đẩy các động lực tăng trưởng mới. Quy hoạch tỉnh Nghệ An đã xác định 5 lĩnh vực trụ cột phát triển; trong đó, công nghiệp là động lực đột phá, thương mại, dịch vụ hiện đại là mũi nhọn, nông nghiệp là nền tảng. Tuy nhiên, cần phải xác định rõ lợi thế khác biệt trong vùng và so với cả nước của mỗi lĩnh vực, quyết tâm chuyển dịch từ các hoạt động sản xuất sử dụng nhiều vốn và tài nguyên sang các hoạt động sản xuất thông minh, quản trị hiện đại, dựa trên ứng dụng khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo để nâng cao năng suất; hình thành và phát triển rõ nét các mô hình phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, kinh tế số, kinh tế chia sẻ và các ngành kinh tế mới nổi; đặc biệt cần một chiến lược kết hợp hài hòa giữa đa dạng hóa và chuyên môn hóa trong các ngành sản xuất. Đa dạng hoá để kiến tạo quá trình tăng trưởng bao trùm, thúc đẩy phát triển ở khu vực phía Tây còn đang rất khó khăn. Chuyên môn hoá để tập trung nguồn lực đối với các khu vực động lực và các cực tăng trưởng vệ tinh.

Ba là, huy động, sử dụng hiệu quả các nguồn lực mới cho đầu tư và phát triển. Một mặt chúng ta phải phát huy hiệu quả việc sử dụng nguồn lực

từ ngân sách nhà nước theo hướng bảo đảm có trọng tâm, trọng điểm, tập trung cho các dự án hạ tầng ưu tiên chiến lược, khắc phục triệt để tình trạng dàn trải, manh mún, tháo gỡ các dự án tồn đọng. Đồng thời, phải khơi thông huy động tối đa nguồn lực toàn xã hội, đặc biệt là khu vực kinh tế tư nhân, xem đây là nguồn lực đột phá để phát triển. Vì vậy, phải tiếp tục cải thiện mạnh mẽ, thực chất môi trường đầu tư kinh doanh; xác định sức khỏe của doanh nghiệp trong tỉnh chính là sức mạnh của kinh tế Nghệ An, là năng lực cạnh tranh của tỉnh. Trước mắt phải hoàn thiện các cơ chế, chính sách hỗ trợ, phát triển doanh nghiệp, đảm bảo tính công bằng, cạnh tranh lành mạnh trong tiếp cận thông tin, thị trường, vốn, lao động, công nghệ và mặt bằng sản xuất; thúc đẩy, lan tỏa mạnh mẽ tinh thần khởi nghiệp; hỗ trợ phát triển một số doanh nghiệp lớn trong tỉnh làm nòng cốt, hướng đến hình thành hệ sinh thái liên kết để làm đầu tàu dẫn dắt, xây dựng các sản phẩm có thương hiệu quốc gia; chú trọng thu hút đầu tư một số dự án FDI mang tính chiến lược, có tác dụng lan tỏa, tạo cú hích giúp chuyển biến tình hình để mang lại đột phá phát triển; tăng cường liên kết các doanh nghiệp nội tỉnh với khu vực FDI, nhất là trong chuyển giao công nghệ, tham gia chuỗi sản xuất.

Tỉnh Nghệ An đang đứng trước giai đoạn bản lề, bước ngoặt cùng với cả nước chuẩn bị bước vào kỷ nguyên phát triển giàu mạnh, văn minh và thịnh vượng của dân tộc; thời cơ thuận lợi rất lớn nhưng thách thức, khó khăn không hề nhỏ. Tôi tin tưởng rằng với truyền thống, ý chí, quyết tâm của Đảng bộ, nhân dân và cộng đồng doanh nghiệp trong toàn tỉnh trong việc thực hiện đồng bộ các nhóm nhiệm vụ, giải pháp theo dự thảo Chương trình hành động thực hiện nghị quyết đã trình tại đại hội, nhất là các nhiệm vụ, định hướng trọng tâm như đã nêu trên chúng ta hoàn toàn có cơ sở để bứt phá, hiện thực hóa khát vọng trở thành tỉnh khá và là cực tăng trưởng tầm quốc gia trong kỷ nguyên phát triển mới./.